

ACC. N.R. M. 13483: 1-8

Landskap: Småland

Upptecknare: Stephen Yarp.

Härad: N. Vedbo

Berättare: Hjelm Karlson

Socken: Sjöby

Berättarens yrke: f.ö. statens

Uppteckningsår: 1954

Född år 1882 i Linderås enr. N. Vedbo, h.5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnets vård och uppfostran under för-
Finska kriget ö. v. w. w. på ål. s. 1-7.
skoleåldern. s. 1-7.
s. 8.

LUF 98.

Skriv endast på denna sida

Fråge lista L. U. F. 98.

Minnet om övervakning och fostran.

Motorn hade tillsyn om småbarnen. När barnen växte upp fick de äldre passa de yngre. Barnens rörelsefrihet var obegränsad. Motorn undervisade barnen. Man hade stora föreläsningar på Sem. De skulle absolut lyda och hade tillräckligt stora vilja.

Beteendet mot och för hälsande till de vuxna.

Barnen kallade föräldrarna mammor och pappa. Far- och morföräldrarna, farfar, farmor, mormor, och morfar. Barnen tittade föräldrarna med sin. Till främmande såg de taut och farbror. Tidigt fick barnen lära sig att vara artiga. Framförallt skulle de braka eller niza först för barnen på Gripens berg. När man var boata eller hade främmande fick barnen pita och vara typta. Man fostrade dem av barnen redan i två års ålder.

Föräldrar och brötsen.

Man fick inte klämma näsorn, för då växte sig soleu.

och man blev sådan som den man härnade. "Hämn
 sieti, för då bli du sådan!"

Om något barn visade fräga modet: "Var här du
 härat du pipan?" eller "Om du visser kommer du
 vada och tar dig." Barnen fick inte delta med elen,
 ty då skulle de vata i vängen. Man skräms barnen
 för djuren och sotaren.

Platsinrättning i hemmet. Såväl barn som vuxna
 låg i samma rum. Barnen låg i samma säng, men
 varje flickan och småpojken. Det minsta barnet låg i
 rummet.

Det minsta barnet satt i kura vid matbordet. Några
 barn fick stå. Barnen lekte i köket och i rummet. Den
 enda möbel de inte fick röra var byrån. Barnen hade
 inte någon plats som de själva ägde och rådde om. Leksaker
 var mest klössar och veiträn.

Klädesdräkt. När barnet var 7-8 månader gammalt
 började man klä det. Överplayget för pojkar var kort och

klämnig för flickor. Koltan på ut som en skjorta. Den knäpptes antingen bak eller fram. Det fanns mycket särskilt plagg för vinter och sommar.

Barnen gick alltid med frikläde. De var gjorda av tyg. På präkarnas frikläden fanns endast axelbunt, och dessa gick i kors på ryggen. Flickornas frikläden var utrustade även med sidoband. - Vid högtidliga tillfällen hade barnen spetskragar.

Spätbarnsmissan "kräkan", användes blott medans barnet låg liggat. Sedan hade barnen lätta mössor i olika modeller. Mössorna var på vintern tjockare, men ofta fick de ha samma mössa året runt.

När barnet slutat liggas använde ~~de~~ ^{de} strumpor och skor. Skorna hade långa skift. Strumporna var hemstickade. Strumporna hölls upp med band antingen runt vristen eller vid knäna. Skorna var av skinn. Några olika slags skor såväl olika tillfällen förekom inte. Barnen hade i regel blott ett par skor.

Som yttre plagg använde pojkar en kort jacka och flickorna hade koften w tyg. Dessa koften var inte broderade. Häret kamrades rakt upp på flickorna och flätades. Pojkar var "suagade".

Man tvätade inte kläderna så ofta som nu. Pojkar hade i regel blånä en par byxor. Byxorna sån fast vid kotten och var "s.k." länna byxor. Någon skinnad ullens vardags-träkt och söndags-träkt fick man inte. Brödernas barn hade i regel snyggare och renare kläder. Pojkar brukat hysa de blev 3 år. Då fick de länna byxor w vardags. Flickorna hade klänning.

Föda och måltids seder. När barnet var 2 år gammalt fick det börja äta själv. Barnen åt samtidigt med de vuxna. De stört och åt ty man hade ut om stolar. Barnen åt med träsked. De fick vara tysta under måltiden "mäter skulle täppa mun." Barnen fick inte gå ifrån bordet förrän alla var färdiga med måltiden.

De åt samma mat som de vuxna, och fick inte några

"bättre biten". De fick inte lämna någon mat kvar på tallriken.

Barnen fick högt läsa sig bordsbönen:

"I Jesu namn blir bords vi gå
välsigna Gud som mat vi få. Amen"

"För mat och dryck Dig vare lov, O Gud
låt mig i tron att hålla Dina bud, Amen"

De tackade julefrälsarna för maten. - Barnen åt samma mat som de vuxna. Som speciell brunnst råknade man slätvälling, som gjordes på mjölk och vitmjölk. Barnen drack röd kaffe när det var ut om mjölken. På en vid marknadens besök fick barnen potatis, Brötsaker och folkkakisan. Efter besörens tog man hem besökskarameller och kakor åt barnen.

Hygien och allmän sjukvård. Barnen tvättade sig i handfat dagligen. Tuggen tandborstning förekom. Varmbad förekom blott till julen och man badade då i köket. Huset tvättades med tvål och vatten. Man kammade barnen

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

ACC. N:R M. 13483:6.

med järnkann mot bröst, men i regel träppte man bröstet
med brösts kinn. Det gick till på så sätt, att man tog en
brösts kinn och stack in i bröstet. På så sätt man efter om det
fanns några bröst. Om det fanns några bröst man
kinnen och klände så hjäl bröstet. - Barnen fick inte
bada kallbad, förän de var omkring 10 år.

Barnen skulle lära sig att säga ifrån "när de var 2 år
gamla.

När barnen hade feber fick de bli sängliggande. Någon
termometer fanns inte, men man kände om barnet var
varmt. Den sjukka fick ligga i egen säng, om det fanns
någon möjlighet här till

Lek och leksaker. Vid julen hade fräntarna till att leka
med barnen. Man dansade så ring lekar med dem. På
kvällarna såg barnen i kända och lärde sig "Tennisetare,
slickepotte o.s.v. Leksakerna bestod av vesträn och trä-
klössar. När barnen lekte utomhus åkte de kälke på
vintern och om sommaren lekte de med kottar och

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

6,

pieman. I regel fick varje barn en leqösk. Den kostade på den tiden 12 öre.

Bilder, sagor och visor: Vågra bilderböcker fanns inte.

Hörsten brukade sjunga för barnen, när de lagt sig.

Vissa man brukade sjunga var Rida ranka och Lille ryttaren, som lyder så:

"Liten ryttare

riiga sporan här

När du blir stor

andra famntuz är w Mor

förjör dig när du blir stor."

Undervisning och nyfödda repselvävaringen. Tidigt fick barnen lära sig brotsbönen, och "Guds som huser". Barnen lärdes att Guds var mildt. Men de var olydiga skrämda man dem för den mde.

Så små barn fick inte gå i kyrkan, beroende på att de inte hade några söndagskläder. De lekte som vanligt på söndagarna. De fick hjälpa sin mor att väva stumpebeur, bara in vet och väven. Flickorna fick tvätta fisk.

ACC. N:R M. 13483:8.

Vanfestorp och Råbomäs her ägor här nere i Sälbydal.
På dessa äkars väste för skog. Under fjundra kriget var
kvinnorna samsamma hemma, ty dessa män var ute i kriget
kvinnorna gick då och gät och kvillar i skogen. När skogen
högs med och marken uppodlades fick dessa äkare ~~lätta~~
memmet "kvillar"

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND